

UAB „Telšių vėjo parkas“ vėjo elektrinių parko įrengimo ir eksploatacijos Telšių rajono savivaldybės Degaičių ir Tryškių seniūnijose nuotolinio poveikio vertinimo ataskaitos aptarimo su visuomene

PROTOKOLAS

2020 m. gruodžio 28 d. 17 val. (nuotolinės konferencijos pradžios laikas)

DALYVAUJA

Viešojo susirinkimo dalyviai:

1. Leonidas Jegorovas, Degaičių seniūnijos seniūnas
(leonidas.jegorovas@telsiai.lt)
2. Antanas Jokubauskis, Tryškių seniūnijos seniūnas
(antanas.jokubauskis@telsiai.lt)
3. Eigirdžių miestelio bendruomenės pirmininkė
4. Tryškių seniūnijos gyventoja
5. Rūta Šeškaitė, UAB „Telšių vėjo parkas“ asmuo kontaktams, sekretoriaujanti aptarimui (telsiuvejas@gmail.com)
6. Liutauras Stoškus, poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos rengėjas, VšĮ „Darnaus vystymosi centro“ direktorius, pirmininkaujantis aptarimui
(8 687 97311 info@dvcentras.lt)
7. Andrius Bajorūnas, Varnių regioninio parko direkcijos atstovas
(8 444 47 415 andrius.bajorunas@varniuparkas.lt)

SVARSTYTA:

Planuojamos UAB „Telšių vėjo parkas“ ūkinės veiklos – vėjo elektrinių parko įrengimo - poveikio aplinkai vertinimo ataskaita, parengta VšĮ „Darnaus vystymosi centro“ ir UAB „ARCHSTUDIJA“.

ATSAKAITOS PRISTATYMAS:

1. UAB „Telšių vėjas parko“ statytojų ataskaitos rengėjas Liutauras Stoškus pristatė poveikio biologinei įvairovei ir vizualinio poveikio vertinimus. Jis paaiškino, kad UAB „Telšių vėjo parkas“ planuoja pastatyti 25-30 vėjo jėgainių parką, kuris pakliūva į Telšių rajono savivaldybės vėjo energetikos vystymui išskirtas Eigirdžių, Dūseikių ir Dirmeikių kadastrines vietas. Vienos jų bus statomos dirbamuose laukuose, keletas papuola į ganyklas, kurios yra patrauklios čia medžiojantiems plėšriesiems paukščiams. Kitas jėgainių masyvas suplanuotas miško pakraščiuose, kur yra dirbami laukai. Trečia dalis šalia Dūseikių bus statoma heterogeniškoje vietovėje, kur yra mažų ūkių, bet pagrindinės jėgainės irgi išdėstytos palei mišką, ganyklose, kur nėra skatinama intensyvi žemės ūkio veikla. Viena jėgainė yra suplanuota šalia numelioruoto durpyno, kita – šalia Ubiškės tvenkinio.

2. Su transformatorinėmis ir tarpusavyje jos visos bus sujungtos apie 40 km ilgio kabeliais, iki jų statymo vietų bus nutiesti privažiavimo keliai. Keletas jėgainių yra numatytos jautriose hidrologiniu požiūriu vietose, kurių hidrologija turi būti išsaugota tiesiant kabelius ir kelius.

3. Viena vėjo jėgainė patenka į sklypą, kurioje yra saugomos orchidėjos – vyriškosios gegužraibės – augimvietė. Būtina išsaugoti. Taip pat planuojant vėjo jėgaines svarbu atsižvelgti į nustatytas vietas, kur medžioja mažasis erelis rėksnys, jūrinis erelis, vapsvaėdžiai ir dar viena saugoma rūšis – pievinė lingė. 3-4 pagrindinės migruojančių paukščių rūšys koncentruojasi apie teritoriją VE T01-T05 aplinkoje. Tarp Laukstėnų ir Tausalo ežerų yra svarbus vandens paukščių perskridimo koridorius, tad ši teritorija būtų nuolatinio paukščių ir jėgainių konflikto

vieta. Čia VE rekomenduojama įmontuoti daviklius, kurie praneštų apie besiarťinančius plėšriuosius paukščius ir stabdytų jėgaines.

4. Kitose teritorijose numatoma daždyti jėgainių rotoriaus mentes raudonais dryžiais, o vieną – juodais dažais, kad būtų atbaidyti paukščiai.

5. Dėl vizualinio poveikio vertinimo. Jėgainių parko teritorijoje yra 17 kultūros paveldo, apžvalgos objektų, iš kurių vėjo jėgainių vaizdas nebūtų pageidautinas. Numatomos statyti jėgainės – aukštos (250 m), vien bokštas –166 m. Tik iš Rainių žudynių vietos bažnyčios komplekso matomos visos jėgainės gerokai žemiau rotoriaus. Tačiau atstumas didelis, apie 10 km, tad didelis vizualinis poveikis nesusidaro.

6. Poveikio visuomenės sveikatai studiją, parengtą visuomenės sveikatos specialistės Ramutės Poliakovienės, pristatė UAB „Archstudija“ atstovė Rūta Šeškaitė ir Liutauras Stoškus. Aptarimo metu buvo užduoti klausimai.

DALYVIŲ KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI Į JUOS:

6. Andrius Bajorūnas, Varnių regioninis parkas, pageidavo sužinoti, kaip atrodys VE nuo Varnių regioninio parko perspektyvos. Ataskaitos rengėjas teigė, kad nuo Luokės jos nebus ryškios, o nuo Šatrijos – dar labiau nutolusios.

7. Andrius Bajorūnas iš Varnių regioninio parko direkcijos taip pat domėjosi, koku atstumu bus fiksuojamas infragarsas nuo vėjo jėgainių parko ir koks poveikis žmogui šio ausiai negirdimo garso? Rūta Šeškaitė paaiškino, kad infragarso ir žemo dažnio garsų poveikio visuomenės sveikatai prognostinis vertinimas gali remtis tik turimais analogiškos veiklos tyrimų rezultatais. Jungtinėje Karalystėje, Danijoje, Vokietijoje ir JAV per praėjusį dešimtmetį atlikus vėjo elektrinių triukšmo matavimus nustatyta, kad vėjo elektrinės infragarso lygis ir vibracijos, šiuolaikinės konstrukcijos vėjo elektrinėse (mentėmis prieš bokštą) yra žemiau slenksčio suvokimo ribos net tiems žmonėms, kurie yra ypač jautrūs infragarsui. Todėl jokio reikšmingo poveikio žmogaus sveikatai dėl planuojamų vėjo elektrinių skleidžiamo infragarso nenumatoma.

8. Visuomenės atstovė teiravosi, kodėl Vokietijoje pagal higienos normas artimiausia vėjo jėgainė negali būti arčiau 3 km iki artimiausio namo, o Lietuvoje minimali riba yra 500 m? Liutauras Stoškus paaiškino, kad pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą pas mus minimali riba yra 440 m, o atstumas iki jėgainės nustatomas vertinant modeliavimo būdu, sudėjus jėgainių triukšmo ir šešėliavimo poveikio bei kitus parametrus. Tyrimai ir Vokietijoje rodo, kad triukšmo ir šešėliavimo galima išvengti ir mažesniais atstumais, negu 440 metrų. Be to, jėgainės tobulinamos ir tampa vis mažiau triukšmingos. O statant jas vis aukštesnes, žemę pasiekia vis mažesnis triukšmas.

9. Į Andriaus Bajorūno klausimą, kokį triukšmą kels vėjo jėgainės, Liutauras Stoškus atsakė, kad visas parkas skaičiuojamas taip, kad triukšmo norma neviršytų 45 dB(A), mat patvirtinta triukšmo norma gyvenamojoje aplinkoje ramybės laikotarpiu negali viršyti 45 dB(A). Pasak jo, tokios problemos nėra nė prie vieno iš artimiausių nagrinėtų vietovių. Į papildomą klausimą dėl naminių gyvūnų, kurie girdi infragarsą. Liutauras Stoškus atsakė, kad remiantis tuo, jog jėgainių skleidžiamas infragarsas neatbaido jautrių šiam garsui šikšnosparnių, galima spręsti, kad jis neturės poveikio ir naminiams gyvūnams.

10. Visuomenės atstovė teiravosi, kas bus daroma, jeigu bus viršytos decibelų normos, ar bus stabdoma vėjo jėgainė, atlyginama žala žmogui? Ji teigė, kad žmonės prie statomų jėgainių jau įsigijo triukšmo matavimo prietaisus, bet nežino, kaip jais fiksuoti jėgainių keliamą triukšmą, kad jie būtų galiojantys. Liutauras Stoškus paaiškino, kad jei žmonėms trukdys jėgainės

triukšmas, galima patiems išsimatuoti triukšmo lygį arba reikalauti atsakingų institucijų atlikti matavimus. Įrodžius, kad normos yra viršijamos, jėgainė būtų stabdoma.

11. Liutauras Stoškus tvirtino, kad pagrindinė galima jėgainių keliamo problema – šešėliavimas. Viena jėgainė per metus gyventojams šešėliuos apie 30 val. Lietuvoje nėra šešėliavimo normos, remiamasi vokiečių normomis, kurios 30 val. per metus laiko nereikšmingu poveikiu. Jei jis vis tiek trikdo gyventojus, lengva apsisaugoti apželdant sklypo pakraščius nuo jėgainės pusės. Jei poreikis būtų, vystytojai į tokį gyventojų norą turėtų atsižvelgti.

12. Antanas Jokubauskis pastebėjo, kad minimoje teritorijoje jau yra statomi kiti vėjo jėgainių parkai ir teiravosi, ar poveikio vertinimo studijos įvertina visas jėgaines, kurios bus statomos toje pačioje teritorijoje? Ar planuojama atsižvelgti į vertinimą tų jėgainių, kurias dabar stato UAB „L-VĖJAS“, ar bus kertamas miškas, kaip bus sprendžiami privažiavimo kelių tiesimas?

13. Liutauras Stoškus paaiškino, kad Aplinkos apsaugos agentūra net neleistų teikti ataskaitos, jei nebūtų buvę atsižvelgta į gretimybes būsimų ir jau statomų jėgainių. Minimoje teritorijoje yra išduoti leidimai dar šešiemis parkams be minimo. Yra visa gretimybių analizė. Poveikio visuomenės sveikatos specialistai atliko suminį triukšmo ir šešėliavimo vertinimą. Bendras triukšmo lygis normų neviršys. Šešėliavimas 4 namams iš 20 bus padidintas, bet taip pat neviršys normų. Miškas negali būti kertamas, jėgainės bus statomos pamiškėse. Be to, jos dukart aukštesnės už mišką. Tiesiami tik privažiavimo keliai pačiuose sklypuose, o jėgainės bus atvežamos jau esamais keliais.

14. Bendruomenių atstovai teigė, kad žmonės gana abejingai žiūri į būsimas statybas, yra esančių ir už, ir prieš. Antanas Jokubauskis sakė, kad žmonės supranta valstybės politiką dėl atsinaujinančių energijos šaltinių vystymo, supranta, kad tai alternatyva Astravo AE, bet jiems taip pat rūpi, kad vėjo jėgainės būtų pastatytos tinkamai ir nekeltų sveikatos ar kitokių problemų.

15. Andrius Bajorūnas pastebėjo, kad planuojamų vėjo jėgainių aukštis atrodo labai didelis. Tokios Europoje statomos tik jūroje, o pas mus – sausumoje. Liutauras Stoškus paaiškino, kad dabar Europoje, kaip ir Lietuvoje, statomos tokios naujausio modelio jėgainės. Dabar statomos didesnės, nes darnumo požiūriu jos yra pranašesnės. Tik vizualinis poveikis didesnis. Jam paklausus, ar aukštis daro poveikį regioninio parko vertingosioms savybėms, Andrius Bajorūnas patvirtino, kad poveikį kraštovaizdžiui darys ir iš natūralaus kraštovaizdžio taps technogeniniu. Dėl šitų vėjo jėgainių didžiausia baimė dėl Šatrijos kalno, kuris laikomas viena iš 10-ties gražiausių Lietuvos apžvalgos aikštelių. Manoma, kad viena vaizdo pusė radikaliai pasikeis. Varnių regioninio parko atstovas pateikė nuomonę, kad arčiau 10 km esančių objektų poveikis kraštovaizdžiui bus juntamas ir akivaizdus. Ataskaitos rengėjas oponavo, kad blogiausia, jei poveikis kraštovaizdžiui būtų matuojamas kilometrais, mat daug kas priklauso ir nuo reljefo.

16. Užbaigiant ataskaitų aptarimą buvo konstatuota, kad pagrindiniai dalykai aptarti, į visuomenę dominusius klausimus atsakyta.

Aptarimo sekretorė

Rūta Šeškaitė

Aptarimo pirmininkas

Liutauras Stoškus